

VŌX·POPVLĪ

Fagblad for klassiske studier

Nummer 01, november 2021

Mundtlig latin; hvordan og hvorfor?

Speciale resuméer; filologi og arkæologi

Καλημέρα, τι κάνεις; nygræsk for begyndere

Filolog, hvad nu?

SALVĒTE OMNĒS

SALVĒTE ALLE PÅ KLASSEISKE STUDIER OG HVEM END, DER SKULLE LÆSE DETTE.

Her ser i den første udgave af VÕX POPVLĪ i fuld længde. Det har taget tid og meget arbejde, men nu er det her endelig, og vi glæder os til, at dele det med jer. Mens novembermørket og den grå virkelighed sænker sig over vores verden, kan I passende sætte jer ned i stearinlysets skær med en frisk kop kaffe og nyde dette nummer. I denne udgave kan I læse et bredt udvalg af artikler, både specialeresuméer, digte, en quiz og alt muligt andet godt. Vi håber af hele vores klassiske hjerte, at I vil tage godt imod Vox Populi, og alle ønskes held og lykke med vinterens eksamener. Lad ikke novembertristheden indtage jeres hoveder! Alt vel og Guds fred,

VÕX POPVLĪ REDAKTIONEN

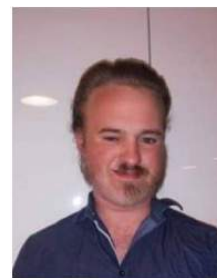
REDAKTION OG LEDELSE

ANNI
MOGENSEN
3. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

AREN
VIHØJ-
KVIST
3. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

CARL EMIL
BRØGGER
THOMASSEN
3. SEMESTER
KLASSISK
ARKÆOLOGI

MATHILDE
VADSAGER
ANDRESEN
3. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

JOHANNE
BERG
THOMASSEN
3. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

Den Romerske Exedra:

Den halvcirkulære exedra i kejsertidens arkitektur fra Augustus til Septimius Severus

LISA NIELSEN

CAND. MAG. I KLASSISK ARKÆOLOGI

I løbet af den republikanske periode gennemgik den romerske arkitektur en omfattende udvikling, hvor den blev kraftigt inspireret af det arkitektoniske formsprog fra Etrurien og Grækenland. Flere arkitektoniske strukturer og elementer fra disse kulturer blev i denne forbindelse indlemmet i den romerske arkitektur og tilpasset romernes egne behov, hvilket førte til nye monumentale og bemærkelsesværdige konstruktioner, som endnu i dag forbløffer og inspirerer nutidens arkitektoniske udformning.

En af de mange arkitektoniske strukturer, som romerne tog til sig og tilpassede, var den såkaldte exedra, der oprindeligt stammer fra Grækenland, og denne kunne anvendes i mange forskellige arkitektoniske sammenhænge af både offentlig og privat karakter. Exedraen havde generelt en bred anvendelsesrate og kunne spænde fra en fritstående, selvstændigt placeret struktur til et inkorporeret element i en større konstruktion, hvor den i begge tilfælde kunne have en enten rektangulær eller halvcirkulær udformning. Til trods for den brede anvendelsesrate i både græsk og romersk arkitektur har exedraen hidtil ikke fået megen forskningsmæssig opmærksomhed. Dette gælder specielt for den inkorporerede exedra, som ellers var den dominante exedratype i den romerske arkitektur.

Formålet med dette speciale er derfor at undersøge, hvordan den inkorporerede exedra med en halvcirkulær udformning anvendes og udvikles i den romerske arkitektur. Specialet fokuserer på de inkorporerede halvcirkulære exedrae fra det offentlige og religiøse rum i Rom og tager udgangspunkt i den romerske kejsertid fra Augustus (27 f.Kr.-14 e.Kr.) til Septimius Severus (193-211 e.Kr.). Denne afgrænsning sker i erkendelse af, at det i dette speciale ikke er muligt at lave en dybdegående undersøgelse af alle bevarede exedrae fra den romerske arkitektur, da der er mange af disse, og anvendelsen er kontinuerlig fra senantikken og fremefter. Specialet undersøger også, hvor stor en indflydelse tidligere exedrae har haft på den egentlige udvikling af de inkorporerede halvcirkulære exedrae fra Rom, og om

exedraen i løbet af denne udvikling har ændret formål. Et andet af de overordnede mål med denne undersøgelse er at indsætte exedraens halvcirkulære udformning i en bredere arkitekturhistorisk sammenhæng med henblik på en afklaring mellem funktion og arkitektonisk anvendelse. En central problematik i forhold til denne undersøgelse har været definitionen af termen Exedra, da denne ikke er fastlagt og anvendes i flere forskellige sammenhænge af både antikke forfattere og moderne forskere, hvilket har medført forvirring og uenighed omkring, hvad der bør antages for at være en exedra. Uenighed bygger hovedsageligt på, hvorvidt exedra er betegnelsen for et specifikt opholdsområde eller blot er udformningen af en struktur. De kontinuerlige ændringer i brugen og betydningen af termen har også medført, at andre termer som schola, hēmicyclium og apsis løbende er blevet sammenflettet eller sidestillet med exedra. Dette har blot gjort forvirringen komplet, da termerne exedra, schola, hēmicyclium og apsis i flere tilfælde benyttes om de samme arkitektoniske strukturer.

En sammenfatning af de antikke skriftlige kilder og moderne opslagsværker viser, at den inkorporerede exedra overordnet kan beskrives som værende et tresidet eller halvcirkulært opholdsrum efterladt åbent på den lige fjerde side, som gav adgang til en foranliggende porticus og et udeområde.

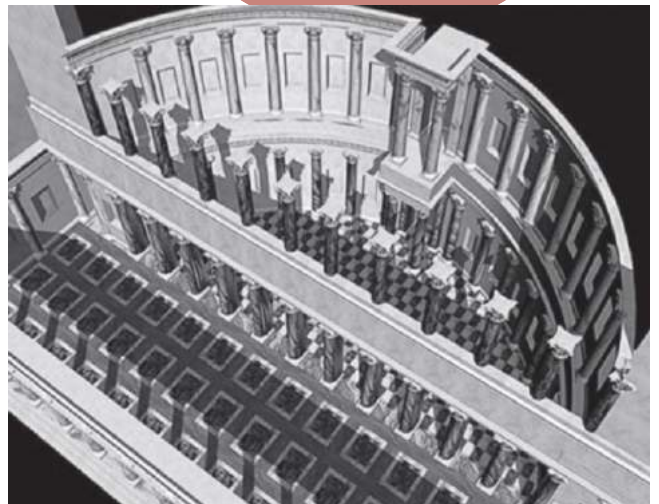

Fig. 1. Rekonstruktion af den nordøstlige exedra fra Augustus Forum, og den foranliggende exedra. Denne exedratype kaldes *Den klassiske exedra*, og er den mest dominante type blandt de inkorporerede exedrae.

I Rom er der bevaret syv offentlige og religiøse anlæg fra den udvalgte periode, som tilsammen har 26 halvcirkulære exedrae inkorporeret i deres arkitektoniske helhed. Det drejer sig om anlæggene: Crypta Balbi, Porticus Liviae, Augustus' Forum, Neros Termeanlæg, Iseum Campense, Trajans Termeanlæg, og Trajans Forum. Disse bliver beskrevet i kronologisk rækkefølge, og da de 26 exedrae er stærkt forbundet med deres omkringliggende omgivelser, forelægges en overordnet beskrivelse af anlæggene men med et mere detaljeret fokus på de halvcirkulære exedrae. Den efterfølgende analyse og diskussion af disse vil vise, at der er stor forskel på de arkæologiske levn og den forskningsmæssige interesse for de forskellige anlæg, hvilket har medført dateringsproblematikker samt en manglende holdning til, hvorfor exedraen er placeret bag en porticus, og hvordan de eksisterende enkeltstående definitionsbeskrivelser for en inkorporeret exedra ikke stemmer overens med den typologiske opdeling, der er blevet bemærket i forbindelse med denne undersøgelse.

Analysen af de 26 exedrae viser, at de har haft mange arkitektoniske ligheder, og at der er mindst tre karaktertræk, som gør sig gældende for deres arkitektoniske placering og anvendelse i Roms offentlige og religiøse rum: 1) De bliver konstrueret i forbindelse med en ydermur; 2) De er tæt knyttet til den aksiale symmetri, som var karakteristisk for offentlige og religiøse arkitektur i Rom fra senrepublikken og fremefter. De undersøgte exedrae er derfor enten konstrueret enkeltstående i den centrale del af anlæggets midterakse, eller konstrueret aksialt overfor hinanden i par eller på hver sin side af f.eks. en hovedindgang; 3) Exedraen var placeret bag en porticus, hvilket gjorde dem til tilbagetrukne, selvstændige opholdsområder i et større arkitektonisk anlæg.

Endelig gør denne analyse op med et hul i den eksisterende forskning, da det efter gennemgangen af de 26 exedrae kan konstateres, at den inkorporerede exedra kan inddeles i to typer: Den klassiske exedra og Porticus-exedraen, hvoraf de eksisterende definitionsbeskrivelser kun giver indtryk af eksistensen af en inkorporeret exedratype, der overordnet passer til beskrivelsen af Den klassiske exedra. Yderligere kan exedraen også eksistere i en hybridform.

I undersøgelsen af potentielle lokale såvel som græske

forbilleder, og af hvordan disse muligvis har påvirket exedraens udvikling, er der fundet to arkitektoniske konstruktioner, som kan være forbilleder for den arkitektoniske anvendelse af den halvcirkulære exedra i Rom. Den første af disse er de romerske teater-templer fra den senrepublikanske periode, som indeholder de ældste eksisterende eksempler på inkorporerede halvcirkulære exedrae fra Latium-området. Det ældste anlæg fra Latium med halvcirkulære exedrae er Fortuna Primigenia-helligdommen i Praeneste fra 150-80 f.Kr., mens det ældste anlæg i Rom er Porticus Pompeiana fra 55 f.Kr. Halvcirkulære exedrae var derfor ikke et ukendt fænomen i begyndelsen af den romerske kejsertid. Det andet forbillede er det græske gymnasium, som også indeholder exedrae; dog er disse af den rektangulære slags. Gennemgangen af disse forbilleder har vist, at de uden tvivl har dannet grundlaget for den arkitektoniske symmetri i anlæggene og de inkorporerede exedrae i dem, samt at de har været prototyperne på de to underinddelinger af den inkorporerede exedra. Anvendelsen af disse i kejsertidens arkitektur er derfor en fortsættelse af en allerede eksisterende tradition.

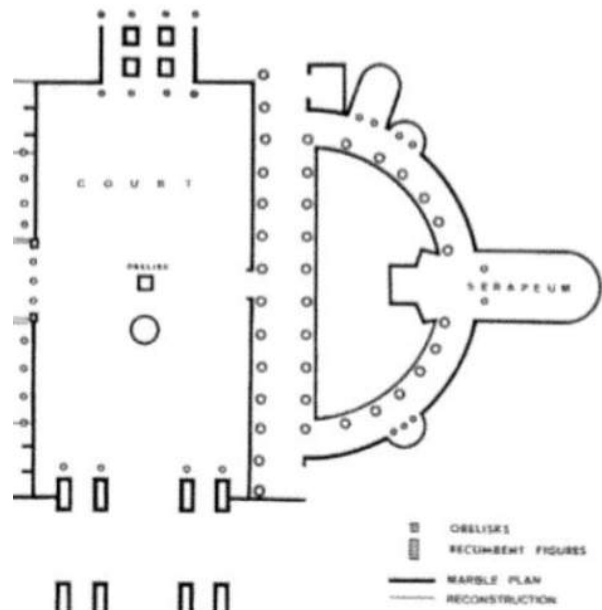

Fig 2. *Porticus-exedra* fra Iseum Campense. En *porticus* løber på indersiden af exedraens halvcirkulære form, og omkranser et måneformet område, deraf navnet *Porticus-*

Låneord og sprogforandring: Receptionen af en række græske ord i antikt latin

Specialets formål har været at påvise, hvordan den græske kultur og det græske sprog influerede kristendommens og romernes politiske terminologi. Den græsk-romerske bilingvisme er et stærkt testimonium på den kulturelle kontakt, der fandtes mellem antikkens Grækenland og Romerriget, og som resulterede i et væld af låneord. Min opgave har været at illustrere, hvilke betydninger låneordene havde på latin, og hvordan modtagersproget (latin) adopterede disse ord fra donorsproget (græsk). Der blev også redegjort for jødedommens indflydelse på kristendommen. Ydermere prøvede jeg at påvise – med *The Thesaurus linguae Latinae* som dokumentation – hvornår et bestemt begreb blev anvendt for første gang i den latinske litteratur, hvilke forfattere anvendte begrebet, om den oprindelige betydning varede ved, hvor udbredt ordet har været, og om ordet gennemgik en betydningsudvikling(2). Herefter blev der sammenlignet med andre klassisk græske og latinske leksika men også med et latinsk leksikon fra middelalderen for at undersøge ordets reception og brug, hvorfor specialet fulgte den leksikalske tilgang. Reinhart Kosellecks begrebsapparat fra hans begrebshistorie blev brugt til at lave en diakron analyse af udvalgte koncepter, som blev suppleret med teorier om låneord.

KERTHAN MAHALINGAM

CAND.MAG. I KLASSISK FILOLOGI

VEJLEDNING AF MARIANNE PADE(1)

Specialets primære afgrænsning var fra antikken til middelalderen, men da nogle af begreberne først fik et nyt liv i renessancen og senere, besluttede jeg at medtage disse perioder.

Samlet kan man sige, at de analyserede begreber inden for det kristne domæne er direkte lån fra græsk (3). *Apocalypsis*' betydning har været intakt igennem den klassiske periode og gennemgik først en betydningsudvikling senere i historien, hvorimod *christus* og *daemōn* begge gennemgik en betydningsudvikling i løbet af antikken. *christus* gik fra at betegne jødernes konger, præster og deres hellige ritual med at salve til at være særegen for kristendommen (4). *Daemōn* gik fra at betegne ånder og naturguder til at blive brugt negativt om djæveln og hedningenes guder, fordi det var kættersk at tilbede andre guder, og fordi man overtog tanker fra *Septuaginta* om (5), at de hedenske guder var dæmoner.

Ydermere er de analyserede begreber inden for det kristne

domæne også et testimonium for den jødiske og hebraiske indflydelse på det græske og latinske sprog, da mange af kristendommens idéer og doktriner udspringer fra jødedommen, og fordi man oversatte GT til græsk, og derved dannede en række semantiske neologismer eller betydningslån (67), som blev til direkte lån på latin. Hvis latin havde været *lingua franca* i de første århundreder e.Kr., havde vi ikke brugt *Christus* i dag, da den latinske betegnelse er *Unctus* (8), hvilket illustrerer, hvor vigtigt det græske sprog og hellenismen har været for den tidlige kristendom. Dette illustrerer også, at Romerriget, den fælles kultur og sprog, som hellenismen gav kristendommen, har været vitale for, at troen kunne spredes på få århundreder, af hvilken grund man også kan sige, at det græske sprog og den græske kultur indirekte blev udbredt igennem kristendommen.

Situationen er anderledes for begreberne inden for det politiske domæne. De fleste analyserede begreber er direkte lån, men forskellen skal findes i, at hovedparten af dem ikke blev brugt af romerske forfattere men blot var translitterationer, som primært er fundet i oversættelser af græske kristne værker. *Monarchia* er en undtagelse, da det blev brugt i sin overførte kristne betydning, langt før det kom ind i litteraturen i sin bogstavelige betydning (8). Grunden til, at vi finder mange direkte lån, som ikke selv blev brugt af romerne, er, at de tidlige romerske kirkefædre gjorde brug af *verbum pro verbo* metoden (10), når de oversatte kristne kilder og hellige tekster, for at sikre sig, at de gengav kilderne korrekt, og derfor kan man sige, at mange af styreformerne er kommet ind i det latinske sprog igennem kristendommen, dog som translitterationer.

Cicero og de personer, som senere er blevet inspireret af ham, anvendte ikke *verbum pro verbo* metoden men gengav alligevel styreformerne igennem oversættelseslån (11), hvilket ses med *ἀριστοκρατία* (*potestas optimorum/gubernatio optimatum*), *δημοκρατία* (*potestas populi/status popularis*),

ὀλιγαρχία (*principatus paucorum/paucorum potentia*) og sidst men ikke mindst *πολιτεία* (*res publica*). Dog skal det nævnes, at de ikke oversatte kristne værker men græske politiske eller historiske værker.

Mange af begreberne inden for det politiske domæne blev først aktuelle igen i renæssancen, da renæssancehumanisterne tog dem op til revurdering. Dette er delvist Leonardo Brunis fortjeneste, da han genoversatte Aristoteles' *Politikken* til klassicerende humanistisk latin i begyndelsen af 1400-tallet, men også Niccolò Perottis og Lorenzo Vallas', som henholdsvis oversatte Polyb og Thukydid, hvilket bidrog til at gengive et mere alsidigt billede af det athenske *demokrati*.

Af alle de analyserede politiske begreber er det overraskende nok kun *polītia*, som blev anvendt inden for romernes egen politiske terminologi og tilmed blev en del af det latinske leksikon; og senere har det udviklet sig til *republik*. De andre begreber er blot translitterationer, og hovedparten er fundet i oversættelser af græske kristne værker, hvorfor man ikke kan sige, at begreberne fik status som politiske termer i det latinske leksikon.

Slutteligt illustrerer analyserne af begreberne, at selvom et begrebs ordskal forbliver intakt igennem historien, er det først i det øjeblik, at forskellige aktører fylder skallen igennem deres brug af begrebet, at en betydning opstår, hvorfor det ikke er etymologien, som er væsentlig for at determinere en betydning, men at det er brugen, som definerer betydningen.

Slutnoter:

(1) Hvem jeg skylder en stor tak for vejledningen og ikke mindst arbejdet med ThLL, da jeg er græcist.

(2) Nogle låneord gennemgår en semantisk udvidelse, og dette betegnes som en betydningsudvikling.

(3) Et direkte lån karakteriseres ved at være en translitteration, som har tilpasset sig modtagersproget tegn- og lydsystem. Eksempler på direkte lån er angelus (efter ἄγγελος) og baptismus (efter βαπτισμός).

(4) chrīstus med lille "c", da det er et substantiv / adjektiv, og først skrives med stort "C", når det anvendes som proprium om Jesus, og bliver særegen for kristendommen.

(5) Septuaginta er den græske oversættelse af Det Gamle Testamente, hvilken fungerer som et testimonium for, at den jødiske diaspora opgav det hellige hebraiske sprog til fordel for græsk.

(6) Betydningslånet karakteriseres af, at ordet i forvejen findes på modtagersproget, men gennemgår en semantisk udvidelse under påvirkning af det tilsvarende ords betydning på donorsproget. Orm er et eksempel, da det under påvirkning af computervirussen fik en semantisk

udvidelse.

(7) Semantiske neologismer har samme funktion som betydningslånet: ordet findes i forvejen i leksikonet, men får en udvidet betydning.

(8) Ifølge kirkefaderen Augustinus' Enarrationes in Psalmos.

(9) Monarchia blev brugt i betydningen "enheden af én guddommelig magt" af kirkefaderen Tertullian i slutningen af 2. eller starten af 3. årh., hvorimod ordets statslige brug først er at finde i slutningen af 4. årh.

(10) En tilgang hvor man oversætter ord for ord. Metoden forkastes af Cicero, som advokerede for, at man skulle gengive værket's ånd i symbiose med det latinske sprogs forskrifter uden at være pedantisk omkring, at man brugte det eksakte tilsvarende ord, som fandtes i kilden.

(11) Oversættelseslånet kendetegnes ved at være direkte oversættelser, hvor man ud fra det eksisterende ordforråd gengiver en tæt oversættelse af ordet, som lånes. Et eksempel er kindergarten, som oversættes til børnehave. Inden for vores eget felt findes bl.a. Lūcifer (af Φωσφόρος) og Latīnitās (af Ἑλληνισμός).

Fragmenter fra en for

Sappho

SARA DIDRIKSEN

KLASSISK FILOLOGI 7. SEMESTER

Fr. 84

Jeg lever for øjeblikke,

blink,

glimt af din verden formidlet gennem skærmen.

Du farver mit hjerte purpur og mit sind violet.

Et overdådigt vandfald af farver frigøres, når du sender de små vinduer, der viser mig din verden.

Et

enkelt

ord

er nok.

Lad mig bade i farvevældets kilde for evigt.

Jeg har brug for dét,

jeg har brug for dig,

selvom jeg aldrig har haft brug for nogen.

Hvordan kan jeg hade regnbuen, når jeg hele mit liv har higet efter farverne og lyset?

Det er jo ikke dem, jeg græmmes ved.

Nej,

jeg afskyer den magt, de har over mig,

som du har over mig,

som jeg aldrig igen vil undvære.

Jeg elsker,

og jeg hader,

og intet har forandret sig de sidste 2000 år.

uvirret sjæl

o inspirerede digte

Fr. 50

Gennem skærmens blå lys

i en verden af guder,

som velsignes med din nærhed,

din stemme,

din latter

ser jeg dig.

Helt upåvirket lytter de,

men når jeg er nær dig,

hamrer mit hjerte,

tungen står trælbunden, tavs,

mens en isnende ild spreder sig gennem knoglerne under huden.

Det sortner for mine øjne, og en øresønderrivende susen fylder mit kranium.

En rysten spreder sig med koldsveden til alle afkroge af min krop.

Dør jeg nu,

så lad det ske,

men fortsætte må jeg!

Rom, Magten og Muren – Befæstning mellemrepublikansk tid

Følgende resumé vil omhandle min specialeafhandling "Rom, Magten og Muren – Befæstningen af Rom og Ager Romanus i mellemrepublikansk tid" skrevet i 2019 under vejledning af Birte Poulsen.

DANIEL NYKJÆR ANDERSEN

CAND.MAG. I KLASSISK ARKÆOLOGI

Perioden 390-275 f.v.t. var en tid med store omvæltninger i Latium og Den Appenninske halvø. Rom gik fra at være en mellemstor magt til at have hegemonisk status over sine italienske naboer. Det er derfor interessant, at der samtidig i Roms opland blev opført adskillige nye fæstningsanlæg. Min tese var derfor, at disse fæstningsværker og bymure var med til at sikre Roms opland og tiltagende magtposition ved at kontrollere oplandet.

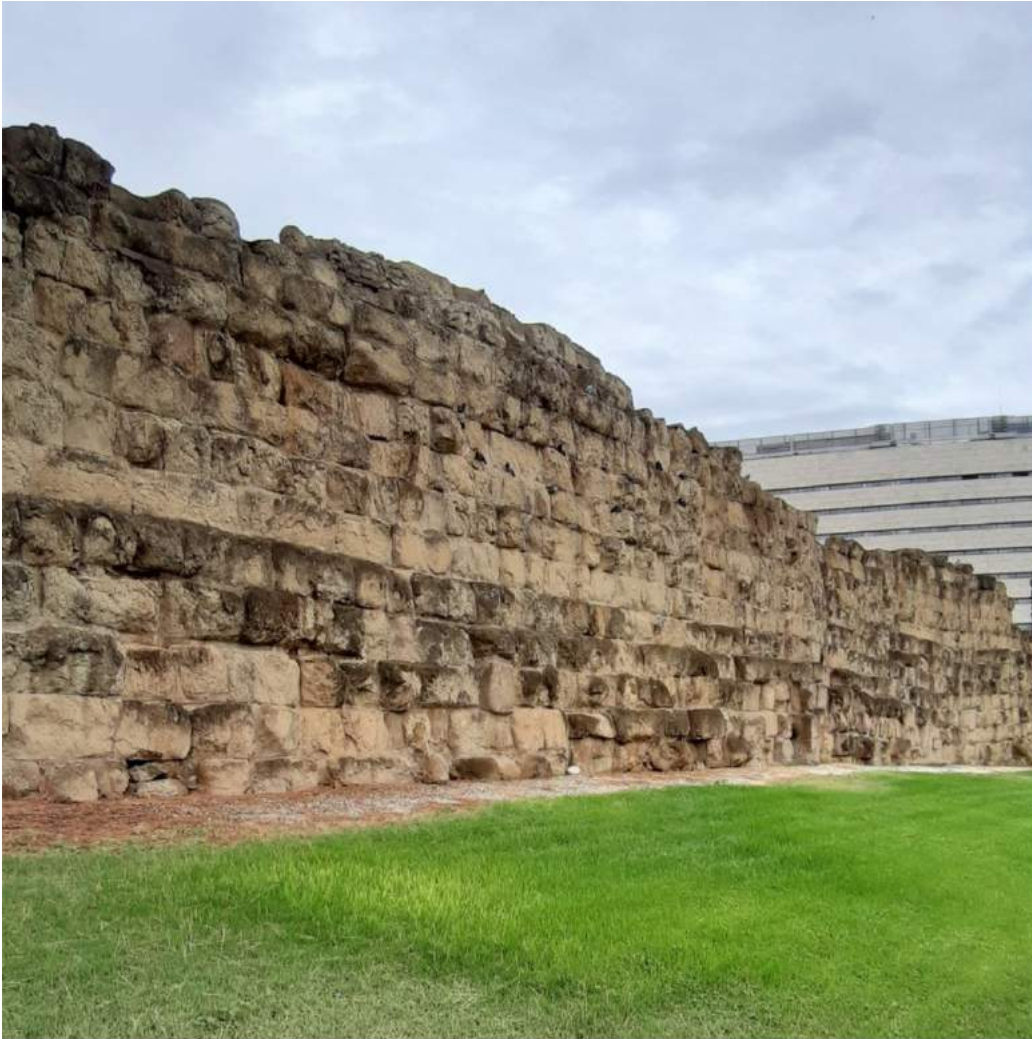
Specialet var todelt. Det tog udgangspunkt i Roms gamle bymur, Serviusmuren, der i hovedtræk lader til at være blevet opført i første halvdel af 4. årh. f.v.t. Undersøgelsen af Serviusmuren drejede sig især om arbejdsorganisation og omkostningerne, der må have været i forbindelse med opførelsen, da muren oprindeligt har været 11 km lang og visse steder har været over 10 m høj. Derudover undersøgte jeg også murens datering baseret på en igangværende debat, om hvorvidt dateringen skal rykkes tilbage til kongetiden. Da stratigrafiske undersøgelser af murens fundament er mangelfulde, beroede min undersøgelse på skriftlige kilder, forekomster af en specifik stentype (*grotta oscura*), der sandsynligvis kun har været tilgængelig efter ca.

396 f.v.t., samt epigrafiske undersøgelser af stenhuggermærker daterbare til første halvdel af 4. årh. f.v.t.

Den anden del fokuserede på forsvarsværker ved Ostia, La Giostra og Ficana opført i tiden mellem sidste halvdel af 4. og første fjerdedel af 3. årh. f.v.t. Denne undersøgelse af fæstninger i Roms opland bekræftede, at disse var lokaliseret ved eller i nærheden af økonomiske interesseområder samt senere vigtige transportveje, der førte til og fra Rom. Derfor argumenterede jeg for, at forsvarsværkerne ikke blot skal forstås som rent militære kontekster, men at de til en vis grad har været påvirket af økonomiske overvejelser. I den sidste del af analysen forsøgte jeg at besvare, om Rom kan siges at have haft et systemiseret og centraliseret forsvar i det indre Latium bestående af fæstninger og befæstede byer. Da kilderne er tavse om emnet, og fæstninger alene kun i begrænset omfang kan indikere eksistensen af et forsvarssystem, anvendte jeg i stedet komparativt materiale i form af fæstninger fra Attika og militærteoretiske værker skrevet i nyere tid.

At skrive denne type specialeafhandling med afsæt i forsvarsværker er en udfordrende, men også lærerig proces. Udfordringen lå primært i det ofte mangelfulde

Byggen af Rom og *ager Romanus* i

skriftlige kildemateriale vedrørende opførelsen af de ovennævnte forsvarsværker. Ligeledes måtte jeg være påpasselig med ukritisk at anvende moderne forsvarsteori, da tolkningen kan komme til at virke subjektiv.

Jeg har tidligere arbejdet med de infrastrukturelle og økonomiske fordele forbundet med forsvarsværker, og det var interessant at se, at der også i Latium i 4. og 3. årh. f.v.t. lader til at have eksisteret en lignende forbindelse.

Sidenhen var jeg så heldig at få bevilliget en måneds ophold på Det Danske Institut i Rom sidste år, hvor jeg har arbejdet videre på min tese fra specialet og forsøgt at identificere flere forsvarsværker fra 4. og 3. årh. f.v.t.

Cand.mag. i klassisk fil

Jeg startede med at studere klassisk filologi, fordi jeg fandt latin og oldgræsk forholdsvist nemt og virkelig interessant. Indsigten i den antikke verden fik mig til at filosofere over dens rolle i vores moderne samfund og jeg har lært så ekstremt meget om kultur, samfund, filosofi og mennesket generelt af at studere klassisk filologi. Men med en ikke eksisterende drøm om at blive gymnasielærer, hvad skulle der så ske efter endt studie?

Med dette lille skriv vil jeg forsøge at give dig, som læser med, et lille indblik i, hvad jeg har gjort og hvordan jeg har forholdt mig til livet som nyuddannet cand.mag. i klassisk filologi.

SUSANNE J.G. RAVN

CAND. MAG. I KLASSISK FILOLOGI

Lille introduktion

Først en lille introduktion til mig og mine kompetencer: Jeg er en detaljeorienteret resultatskaber, som elsker at være selvstændig, at have økonomisk frihed og at have mange bolde i luften. Siden jeg har haft mulighed for det, har jeg arbejdet, og jeg har haft et hav af forskellige jobs indenfor servicebranchen. Til min seneste jobsamtale sagde hende, jeg var til samtale hos, at jeg har et CV som en på 50. Jeg har endvidere igennem hele min studietid arbejde min. 20 timer/ugen. Derfor tager min jobsøgning ikke udelukkende udgangspunkt i min nyerhvervede kandidatgrad, men altså også min erhvervserfaring.

Overvejelser om kompetencer og Sandboxforløb

Eftersom jeg faktisk ikke havde gjort mig så mange tanker omkring, hvad jeg skulle foretage mig efter endt studie, havde jeg et stort behov for at få sat ord på mine kompetencer og hjælp til at finde ud af, i hvilke jobs jeg ville kunne bruge disse bedst muligt. Derfor var det som sendt fra himlen, da jeg modtog en mail om et gratis coachingforløb, Sandbox, hos Martabolette Stecher. Man kan tage dette forløb, når man er i gang med kandidaten (på 2., 3. eller 4. semester), men jeg opdagede ikke muligheden, før jeg skulle til at starte på mit speciale. Jeg ville nok anbefale, at man tager forløbet så tidligt, som muligt, da det er hårdt at skulle deltage i dette forløb ved siden af specialet.

Det var et virkelig gavnligt forløb. Jeg fik udarbejdet en personprofil, som fortæller om, hvordan man tænker og handler, og under hvilke omstændigheder man fungerer bedst. Derudover laver man en masse forskellige opgaver, som hjælper en med at finde frem til ens spidskompetencer. Slutteligt hjælper Martabolette med at inspirere til et interessant og indbydende CV, samt med at skrive ansøgninger, hvis det ønskes.

ologi, men hvad så nu?

Jobsøgning

Allerede imens jeg skrev speciale, skrev jeg min første ansøgning, som faktisk fik mig ret langt. Martabolette anbefaler altid, at man afsøger om det, man ønsker, er en reel mulighed for en. Det er der flere måder at gøre det på, og eftersom jeg ikke bryder mig om at spille min tid, så valgte jeg at ringe til arbejdsgiveren, før jeg skrev ansøgningen, hvilket er blevet min foretrukne tilgangsmåde. Faktisk var det nok mere mine opkald, der skaffede mig to samtaler, end det var min ansøgning. Om ikke andet, så er det en rigtig god måde at få et indblik i, hvorvidt man skal udfylde alle de 'krav', som står i opslaget, og hvorvidt der er andet, som er vigtigt for at komme i spil til stillingen.

Da jeg, som beskrevet tidligere, ikke drømmer om at blive gymnasielærer, så valgte jeg at søge jobs indenfor HR og projektlederstillinger indenfor marketing o.lign. Jeg har også søgt kommunikationsrelaterede stillinger.

HR, Human Resources, er et brancheområde, hvori man arbejder med mennesker, arbejdsret, rekruttering og rådgivning. Jeg har primært søgt personalekonsulentstillinger, eftersom der oftest i disse stillingsopslag ikke søges en person, som har uddannelse indenfor præcis dette område, men er dygtig til at have mange bolde i luften, kan overskue en hektisk hverdag og er god til at kommunikere og arbejde med mennesker. Med en humanistisk uddannelse har jeg i mit tilfælde kunne argumentere for min forståelse for andre mennesker, kultur og samfund, samt for at kunne kommunikere på en god og velovervejet måde.

Projektlederstillinger indenfor marketing har for mig også været interessante, muligvis også pga. mine mange års erfaring indenfor salg og service. I disse tilfælde har min humanistiske kandidatuddannelse kunne bruges som argument for, at jeg på en kvalificeret måde kan styre projekter, eftersom jeg har skrevet mange akademiske opgaver og dermed styret mange små og et par større projekter. Endvidere har den kunne bruges som argument for kvalificeret kommunikation og menneskeforståelse, ligesom inden for HR.

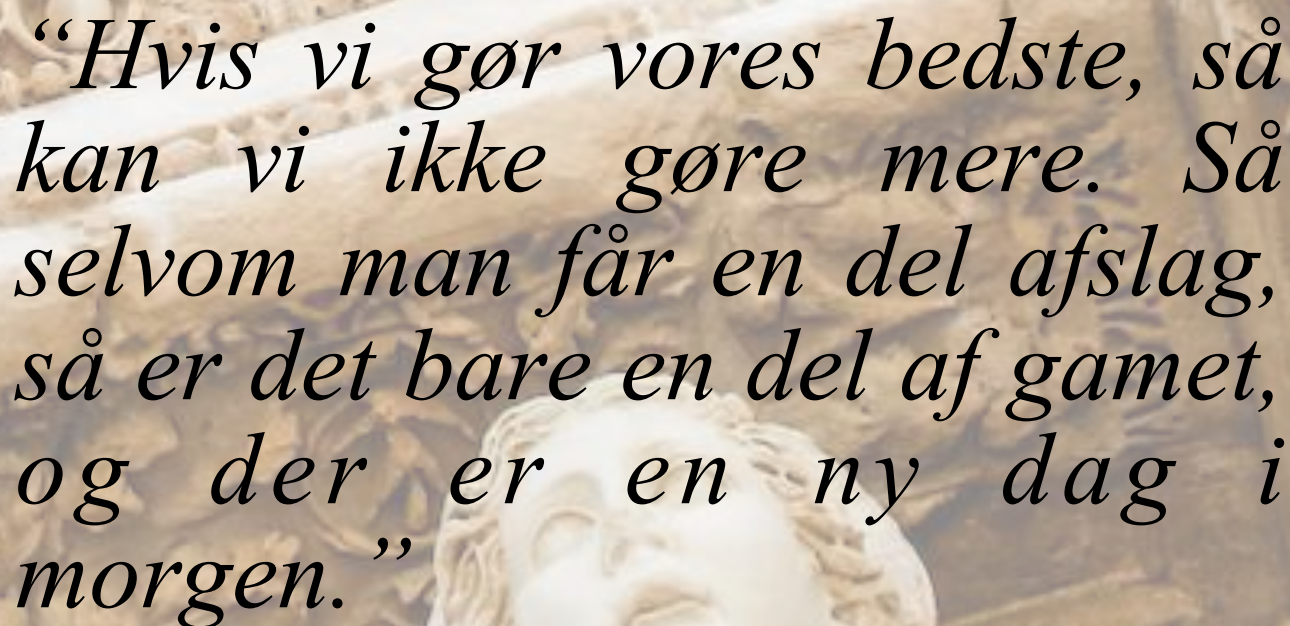
Derudover anses en kandidatuddannelse på arbejdsmarkedet som et bevis på, at man har en evne til at fordybe sig i nyt materiale og tilegne sig en god forståelse for dette.

På den måde har min humanistiske kandidatuddannelse altså hjulpet mig til at beskrive, hvordan jeg kvalificeret kan tilgå en stilling, der måske ikke virker oplagt for en klassisk filolog. Og selvom jeg godt allerede nu kan røbe, at jeg ikke er kommet i job endnu, så får jeg rigtig meget ros for mit CV og mine ansøgninger, og jeg er også kommet videre i udvælgelsesprocessen til flere stillinger.

Iværksætter

Min tålmodighed slap dog ret hurtigt op, da nogle af udvælgelsesprocesserne er ekstremt langsommelige. Så jeg iværksatte mit eget firma: Arsbøn, forretningsoptimering og -rådgivning. Det kræver dog en del at slå igennem som selvstændig, og selvom jeg havde forhørt mig hos min a-kasse, før jeg iværksatte virksomheden, så er det nu sværere at bruge tid på min virksomhed, imens jeg er på dagpenge. Så Arsbøn er på pause, indtil jeg har erhvervet mig et job. Det er på den anden side også en virkelig god motivationsfaktor.

“Hvis vi gør vores bedste, så kan vi ikke gøre mere. Så selvom man får en del afslag, så er det bare en del af gamet, og der er en ny dag i morgen.”

Mine bedste råd

Lige meget hvad du drømmer om, om det så er at blive gymnasielærer eller ej, så er det en rigtig god idé at komme i gang med at finde ud af, hvad du kan og hvordan du får det formidlet. Sandbox var for mig det helt rigtige til dette.

Dernæst bliver det måske lidt flyvsk, men det har været rigtig gavnligt for mig at kigge en masse jobopslag igennem og bruge min mavefornemmelse til at finde ud af, hvad jeg godt kunne tænke mig. Dét, som man brænder for, er det, man kommer allerbedst igennem med. Det giver måske sig selv, men en ansøgning til noget du brænder for bliver oftest langt bedre, end de ansøgninger, du skriver til noget, du gider halvhjertet.

Herefter find ud af, hvorvidt det, du gerne vil, er en mulighed for dig. Ring eller skriv til arbejdsgiver. Tag kontakt til nogen i firmaet, hvis du har kontakter der, eller venner med lignende stillinger. Og så skal man lære at skrive en god ansøgning. Analyser opslagene, sæt dig en smule ind i, hvad firmaet står for, og sælg dig selv med fokus på deres behov.

Slutteligt vil jeg bare gerne sige, at vi blot er mennesker. Hvis vi gør vores bedste, så kan vi ikke gøre mere. Så selvom man får en del afslag, så er det bare en del af gamet, og der er en ny dag i morgen. Positivitet kommer man rigtig langt med og modet til at stå ved sig selv. Ja, det blev nok en smule filosofisk her på falderebet, men jeg er vel også en klassisk filolog.

From Hven to WWW: an online edition of Tycho Brahe's letter to Anders Sørensen Vedel 18/9-1599

The focus of this thesis is to find out how to make the best electronical edition of a Latin Renaissance text for a specific target group.

The thesis is divided into two parts and consists of a practical product and a written presentation.

The product is a critical study edition of a Latin letter by Danish astronomer Tycho Brahe (1546-1601) published on a website. The text has first been marked up in XML and later transformed to HTML before being uploaded on a website. The chosen target group is university students or researchers with a good knowledge of the Latin language, and with this target group in mind, a study edition seemed like the best fit. A study edition usually contains comprehensive commentaries, indexes, bibliographies, and a critical apparatus. It also typically renders a historical-critical version of the Latin text. However, this is not the case for the edition that has been made a part of this thesis. As it has been possible to collect textual witnesses that has not been used by earlier editors of the text, a new version of the text and an updated critical apparatus has been made from the three manuscripts and three printed books that has been available. The edition also includes commentaries in the form of introductions to Renaissance Latin and epistolography, which is meant to give the reader a better understanding of the cultural

LOUISA ROSENDAL POULSEN

CAND.MAG. I KLASSISK FILOLOGI

and literary context of the letter. Commentaries with further descriptions of the people mentioned in the letter by Brahe has also been included, as well as descriptions of the manuscripts used as textual witnesses. Furthermore, a Danish summary of the letter can be found, as well as a bibliography of the literature that has been used to compile the study edition.

Using edition philology as a guideline, the written presentation seeks to explain the considerations, selections, and rejections behind the product; from choosing the target group and edition type, to describing the various chapters that has been included, as well as the considerations behind making an electronic edition. While the product should be considered an attempt to answer to the question of how to make the best possible edition for a specific target group, the thesis also concludes that there is not necessarily one final answer. Different target groups require different types of editions, and while there are guidelines for creating the different types of editions, it is still possible to combine different kinds of editions. Due to electronic platforms being able to contain great amounts of data in very little space, they, more than printed books, allow the editor to include more than one type of edition if they wish to cater to more than one target group.

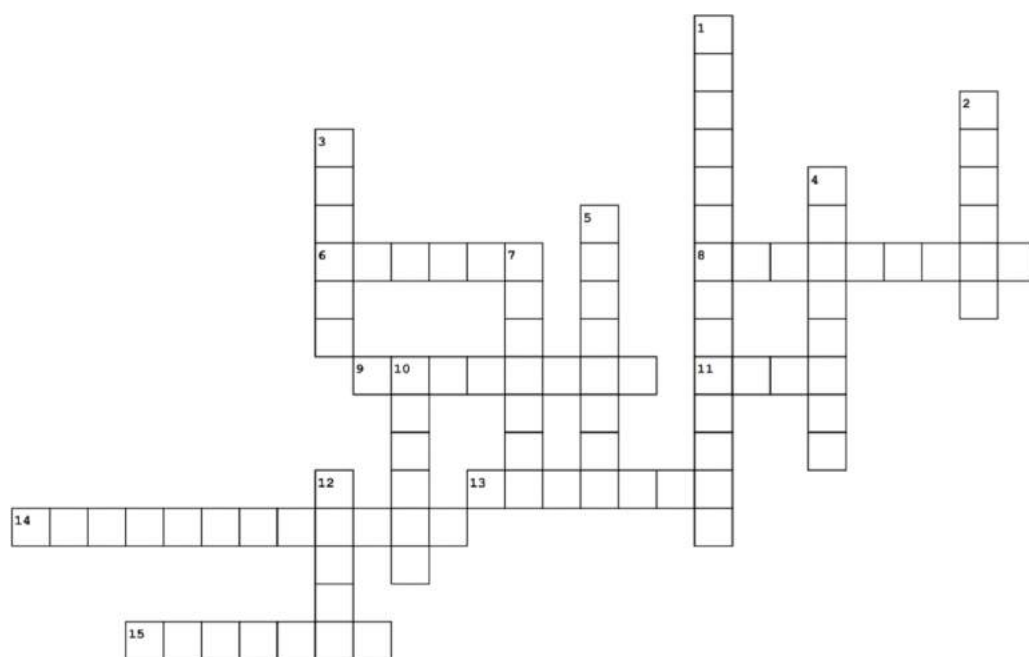
GUDDOMMELIG ORDJAGT

1. Zeus
2. Tyche
3. Poseidon
4. Demeter
5. Hades
6. Athene
7. Apollon
8. Artemis
9. Ares
10. Hefaistos
11. Hermes
12. Dionysos
13. Iris
14. Hekate
15. Pan
16. Nike
17. Nyx
18. Gaia
19. Hygieia

R	H	R	E	N	E	J	D	E	M	S	N	U	R
A	R	J	R	H	A	V	E	T	E	M	J	N	O
K	N	J	O	H	A	L	R	U	N	A	N	G	N
L	E	R	E	R	G	R	A	N	A	T	T	E	N
S	S	K	I	I	D	I	U	N	H	S	E	R	R
N	R	N	E	R	A	E	R	T	D	H	E	L	D
N	D	T	D	O	N	U	N	K	A	B	R	V	T
O	S	U	N	D	H	E	D	A	L	N	R	T	N
N	R	E	E	H	I	M	M	E	L	E	N	U	N
I	T	V	S	T	G	A	J	J	N	U	E	O	G
S	R	I	J	E	T	R	O	L	D	D	O	M	E
E	N	N	E	P	E	V	I	S	D	O	M	H	N
O	J	E	R	E	G	N	B	U	E	R	H	D	V
P	U	N	D	E	R	V	E	R	D	E	N	E	N

I denne udgave af VÖX POPVLÍ har du igen muligheden for at udfordre enten dig selv eller kammeraterne i sjove quizzer! I denne ordjagt gemmer der sig 20 ord, som både kan stå forlæns, baglæns, på skrå eller ligeud. Som hjælp er de alle sammen ansvarsområder for vores yndlings græske guder, der er listet nedenfor. Så grib en blyant, og se om du kan finde hvad der gemmer sig blandt bogstaverne!

EPISK KRYDSORD

VÖX POPVLĪ bringer i denne udgave også den episke kryds og tværs! Nedenfor er en række hints til hvilke ord der skal stå i krydsorden ovenfor. Det er naturligvis alle sammen ord, som har en relation til episk digtning. Spids blyanten, og se om du kan regne dem ud!

Lodret:

1. Begyndelsen
2. Kalyposos Ø
3. Prins af Troja
4. Overlevering
5. Spåmand
7. Havfruer
10. Troja
12. Troldkvinden

Vandret:

6. Rutulernes konge
8. Rejse til Underverdenen
9. Billede
11. Karthagos dronning
13. Krigsbyttet
14. Slægtsnavn
15. Hjemrejsen

DISCIPLĪNA ŌRĀ LATĪNAE; QUŌM

Nattelivet er genåbnet. Efter halvandet års nedlukning blev det – lige til semesterstart – klubbernes og dansegulvenes tur til at lukke alle os festhungrende unge mennesker ind igen til smagen af en tvivlsom Bazardi Breezer og lyden af dårlige DJ's. Men som undertegnede nævnte kort på bagsiden af sidste udgave af VŌX POPVLĪ, så var det hele sommeren igennem hverken muligt at tage en svingom blandt fremmede eller være ude til efter kl 02.

ARENT VIHØJ-KVIST

3. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Jo, jeg besluttede mig i foråret for at afsætte noget af min tid til at træne latin. Det lyder vel i sig selv ikke som nogen stor nyhed, siden det er det, jeg har dedikeret min bachelor til, og derfor skal det tilføjes, at mit fokus var mundtligt; altså det at tale latin. Ja, jeg besluttede mig for at begynde at tale et sprog, som ingen har haft som modersmål i 1500 år. Så hvorfor den slags nonsens i stedet for at holde sig til sine – ganske udmærkede – læse- og grammatikfærdigheder? Det er vel trods alt teksterne og ikke den daglige konversation på de romerske gadehjørner, som vi har overleveret? Og hvem skal man overhovedet tale med?

Nuvel, selvom det er korrekt, at det latinske sprog ikke har været modersmål for nogen af os i et par dage efterhånden, så betyder det ikke, at dets mundtlige dimension er uden betydning. Tværtimod! Ethvert sprog, der tilhører en tilpas udviklet civilisation, må siges at have 4 grunddiscipliner: skrivning, læsning, lytning og tale. Hvad latin angår, så er det ud af disse 4 faktisk kun læsning og (i dag i ret begrænset omfang) skrivning, vi benytter os af. Det vil sige, at vi på en rigtig god dag nøjes med at udnytte knap halvdelen af de udtryksformer, som latin antager. Og uanset hvor god man er til at læse selv de mest knudrede latinske tekster om de mest bizarre emner, kommer man ikke uden om, at mange dimensioner og nuancer af sproget går tabt uden mundtlighed, ligesom der også kan mangle et vist "flow" i læsningen; tænk, hvis man kunne blive lige så god til at læse og skrive latin, som man var til at læse og skrive engelsk, fransk og spansk! Selvom sidstnævnte måske nok er ønsketænkning, kommer man ikke udenom, at man ved at tale bare en smule latin får en langt bedre fornemmelse for sproget; man udforsker dets nuancer bedre og bliver simpelthen mere bevidst om, at det rent faktisk er et sprog, man har med at gøre, og ikke bare en gammel, mærkelig tekst, der pinedød skal oversættes. Derudover er det selvfølgelig for en filolog som mig altid en fornøjelse og en udfordring af de helt fede at lære (nye sider af) et sprog. Latin er smukt på skrift såvel som i tale, og der er bare noget helt vildt lækkert ved at kunne fyre et par latinske sætninger af sig. Det minder om italiensk, men klogere. Det minder om spansk, men smukkere. Quae nōn sunt amanda?

Nuvel. Hvis jeg, som jeg håber, har vakt din interesse en smule, vil jeg nu forsøge at dele ud af diverse råd og personlige oplevelser med mundtlig latin. Så spænd sikkerhedsselen, Cicero, det bliver vildt! Allerførst et par ord om, hvem der taler latin, for når ikke de længere gør i Italien, hvor så? Jo, de findes faktisk. Ikke som modersmålstalende

ALIS LINGUAE MODŌ CŪRQUE?

naturligvis, men der er faktisk mange mennesker rundt omkring i verden, der har oparbejdet kompetencer i mundtlig latin, og nogle vil endda sikkert mene, at antallet af disse mennesker er stigende.

En af dem er amerikaneren Luke Ranieri, der er noget nær flydende i latin og driver sin YouTubekanal, ScorpioMartinus, udelukkende på latin og græsk. Her kan man se ham – blandt meget andet – snakke med præster i Vatikanet, fortælle om latinske H'er og V'er og chatte live med en masse andre dygtige mennesker, der også taler latin. Han underviser også i græsk – på latin – og har alverdens kurser i latinsk skandering. Ikke at forglemme udgiver han også i vidt omfang tale- og lytteøvelser til at få opbygget et grundlæggende latinsk ordforråd. Generelt er det et rigtig godt sted at starte, hvis man gerne vil begynde at lytte til og forstå mere talt latin. Desuden har han også indtalt hele 1. bog af begynderlatinsystemet Lingua Latina med sin utroligt smukke udtale.

Dette leder mig videre til den grundbog, jeg har brugt: Lingua Latīna per sē illustrāta af Hans H. Ørberg (en dansker!). Mange har måske hørt om den, og det særlige ved den er, at den er skrevet udelukkende på latin. Fra gloser og grammatiske forklaringer til de gradvist sværere tekster: det hele er på latin. Grunden hertil er, at den sigter efter at lade læseren lære latin som et sprog ”i sig selv” og ikke blot som noget, der skal oversættes til moderne sprog. Den starter på propædeutisk-niveau og forklarer – stadig på latin – forskellen på persona, på genus og numerus og alt det, vi kender. Til hvert kapitel hører en latinsk tekst, grammatiske forklaringer, enkelte gloser samt en række øvelser og spørgsmål til teksten. Bogen er vældig pædagogisk i sine forklaringer og bruger også illustrationer, så man er sjældent i tvivl om, hvad der står, eller hvad et ord betyder. Det er alt i alt en logisk, indbydende og ukompliceret måde at starte sit mundtlige latineventyr på.

Min fremgangsmåde med bogen har været en tretrinsraket: først lyttede jeg til Luke Ranieri læse kapitlet/teksten op. Derefter læste jeg kapitlet/teksten højt for mig selv og sikrede mig, at jeg forstod, hvad jeg læste. Til sidst lavede jeg så at sige en ”diktat”, hvor jeg lyttede til Ranieris oplæsning – uden at kigge – mens jeg skrev det af, jeg hørte, i en notesbog. På denne måde får man trænet både læsning, skrivning og lytning. Det talte aspekt kan man dels få fra bogens øvelser, hvor man skal svare mundligt på diverse spørgsmål og konstruere sætninger, men også på ScorpioMartianus, hvor der som tidligere nævnt ligger en hel masse tale- og lytteøvelser til, hvad han kalder ”colloquial conversational latin”. Derudover er det selvfølgelig altid en god idé at have nogen at tale med; selv har jeg haft stor hjælp af en kammerat fra mit hold, som jeg har chattet og kommunikeret på latin med hen over sommeren og stadig gør til tider; det har været svært, men også enormt givende. Nedenfor opgives i øvrigt også et par gode ordbøger, der kan være vældigt meget til hjælp, når man skriver latin selv.

Også sproglæringsappen, DuoLingo, kan være en hjælp. DuoLingo har nemlig den samme fordel som LLPSI, at den behandler latin fuldstændigt som ethvert andet af de (moderne) fremmedsprog, man også kan lære i appen. Det kan virke en smule dumt i starten, når man sidder og skal oversætte sætninger som ”Pigen spiser brød” eller ”Marcus glemte sin toga på Forum”, men det er faktisk super godt, da man her træner basalt hverdagsvokabular ved både at

skulle konstruere, lytte til og sige latinske sætninger. DuoLingo giver dig også en venlig (læs truende) daglig påmindelse, hvis ikke du hver dag er inde og passe dit latinske terperi. 5 minutters latin om dagen er bare sagen, synes ræsonnementet at være, og det kan der jo være noget om.

Ressourcer er der altså nok af. Men hvordan har det så været? Jeg må krybe ad crucem og sige, at jeg jo langtfra er blevet flydende, men det tvivlede jeg nu også på, ville ske, da der naturligvis intet sprog er, som kommer flydende til én på bare en enkelt sommer. Men når det er sagt, så har det også været både spændende og udbytterigt. At fordybe sig i udtale, at få fornemmelse af latin som et hverdagsprog, der har været talt af normale mennesker (som ikke hed Seneca og Cæsar) og at lære gloser, som ikke alle sammen har noget med død, ødelæggelse og legioner at gøre, har faktisk været enormt forfriskende. Selvom jeg lige nu – indrømmet – ikke har den store tid til andet latin end det, jeg læser som pensum, er det uden tvivl noget, jeg kommer til at tage op igen, og det er klart også noget, der kan anbefales til andre at give sig i kast med, hvis man har mod på det. Måske man en dag bliver lige så flydende som Luke Ranieri. Hvis ikke, kan mindre naturligvis også gøre det, som det er tilfældet hos mig selv, og vi kan vel alle blive enige om, at

AUXILIA LOQUENDĪ LATĪNĒ

Nedenfor ses alle de nævnte ressourcer til mundtlig latin, som jeg har brugt.

- *Lingua Latīna per sē illustrāta* af Hans H. Ørberg. Kan bla. købes på BookDepository.
- ScorpioMartianus
YouTube-kanal udelukkende på latin og græsk drevet af amerikaneren Luke Ranieri, der også driver kanalen PolyMathy.
- Duolingo kan hentes i både App Store og Google Play ganske gratis (mulighed for tilkøb af premiumversion)
- Ordbog med latinske neologier: neolatinlexicon.org
- Latin-engelsk ordbog (plus nogle andre gode ordbøger): latinitium.com

Resume af Susanne J. G. Ravns speciale, *Stoicismens renæssance i moderne selvhjælpslitteratur*

SUSANNE J.G. RAVN

CAND. MAG. I KLASSISK FILOLOGI

Specialet behandler receptionen af antik stoicisme i moderne selvhjælpslitteratur. Mange moderne forfattere, der også arbejder som psykologer, psykoterapeuter og filosoffer, mener, at stoicismen, eller måske nærmere elementer af den antikke stoicisme, kan hjælpe individer, som oplever dyb sorg, depression eller angst. Men hvorfor mener disse moderne forfattere det, og hvordan bruger de den antikke stoicisme, er spørgsmålet i dette speciale. Problemformuleringen lyder således: Gennem en komparativ analyse af begrebsdefinitioner og receptionsteoretisk analyse, diskussion og vurdering vil jeg undersøge, hvordan og hvorfor den stoiske filosofi beskrevet af hhv. Seneca og Epiktet bliver reciperet med særligt fokus på følgende begreber: 'Det lykkeligt liv og Sindsro', 'Det, der er i vores magt, og ikke er' og 'Fornuftstænkning og følelserne', i disse moderne selvhjælpsbøger: *A New Guide to Rational Living* af Albert Ellis og Robert A. Harper og *A Guide to the Good Life: the Ancient Art of Stoic Joy* af William B. Irvine.

Fremgangsmåden og metoden er i grove træk beskrevet i problemformuleringen, dog kan den udspecificeres yderligere til dette: Først udredes de udvalgte, antikke stoikers begrebsdefinitioner, da disse skal fungere som grundlaget for den komparative analyse ift. begge selvhjælpsbøger. Dernæst vil de moderne forfatteres begrebsdefinitioner blive redegjort for, samt forskelle og ligheder blive afdækket gennem den komparative analyse af hhv. Seneca og Epiktets begrebsdefinitioner og hhv. de udredte begrebsdefinitioner af forfatterne af de moderne selvhjælpsbøger. Herefter vil en receptionsteoretisk analyse, diskussion og vurdering af disse ligheder og forskelle, belyst igennem den komparative analyse, hjælpe til en forståelse af, *hvordan* de moderne forfattere bruger de antikke forfatteres filosofi. Slutteligt bruges refleksioner i en receptionsteoretisk sammenhæng til at afdække, *hvorfor* Seneca og Epiktets stoiske filosofi bliver reciperet i disse selvhjælpsbøger. Den receptionsteoretiske ramme er baseret på *Reception studies* af Lorna Hardwick.

Konklusionen er, at selvom både Ellis, Harper og Irvine i høj grad reciperer den etiske del af den antikke stoicisme med både *analogiske aspekter*, *korrespondenser* og et *ækvivalent element*, så er den antikke stoicisme også blevet *kulturtilpasset*; der er lavet *refigurationer* på en sådan måde at receptionerne, de moderne selvhjælpsbøger *A Guide to the Good Life* og *A New Guide to Rational Living*, fremstår som *hybrider* og *versioner* af den antikke stoicisme. Det er altså primært etikken og de overordnede elementer af disse udvalgte begreber: 'Det lykkelige liv og Sindsro', 'Det, der er i vores magt, og ikke er' og 'Fornuftstænkning og følelserne', som er fællesnævnerne mellem de moderne forfattere og den stoiske

filosofi, beskrevet af Seneca og Epiktet. Disse overordnede elementer, som er *analoge aspekter* til Epiktet og Senecas filosofi, og som også er ligheder mellem hhv. Ellis og Harper og Irvine er bl.a.: At sindsroen, lykken og 'det gode liv' udspringer af ikke at lade sig forstyrre af følelserne og have en fornuftig tankevirksomhed; at mennesket er født med fornuft og har en tendens til at tænke og handle ufornuftigt; at man skal skelne mellem de indre og ydre forhold og være bevidst omkring at lykken kommer af balance i de indre forhold; at man bør være bevidst omkring hvad, der er i ens magt og ikke er, og derved er det også muligt at elske og føle glæde. Dermed sagt, må bl.a. disse filosofiske elementer være dét, som de moderne psykologer og filosoffer anser for at være værdifuldt og brugbart, også i en moderne kontekst. De anser dog ikke den antikke stoicisme som en livsfilosofi, der kan bruges, som den er, i en moderne kontekst. Hvilket kan ses på de mange små nuancer, der er i disse overordnede elementer. Nuancerne bevirker, at der ikke særlig mange direkte overførte elementer, eller såkaldte *korrespondenser*, til den antikke stoicisme. Disse små nuancer er i mange tilfælde, hvis ikke næsten alle, betinget af ny viden indenfor psykologien eller

Τι κάνουνετε;

Sprog ændrer sig konstant. Der gælder også græsk, som selvfølgelig har forandret sig i løbet af de sidste 2500 år. På nygræske vil man bl.a. finde mange låneord fra flere sprog; πόρτα (latin), μπάνιο (Italiensk), ντους (fransk), μπίρα (tysk), κάμπιγνκ (engelsk), m.fl.

I løbet af 70'erne udfasede Grækenland det, som hed Katharevousa, der var udviklet ud fra det oldgræske sprog i det 18 årh., som ses at indeholde aspirationer og circumflex, og reformerede sproget til det, vi i dag kalder nygræsk – gr. δημοτική (folkets sprog). Selvom de fleste grækere har skullet læse Herodot, Homer m.fl. på originalsprog i folkeskolen, har de holdt sig til den nygræske udtale.

Her kommer et par udtaleregler (1) til konsonanter, vokaler og diftonger, som afviger mest fra det oldgræske, og så kan I rigtig slå jer løs med sætningerne og tekstuuddraget nedenfor.

B β udtales v

Γ γ udtales som et kraftigt blødt g eller j

Δ δ udtales som et blødt d, som på engelsk; this

Z ζ udtales som et stemt s, som lazy

Θ θ udtales som et "læspe-s"

T τ udtales t, som ligner dansk d

Φ φ udtales f

X χ udtales som et kraftigt h, som i-ch på tysk

Vokaler og diftonger der udtales: i – fordi græsk

Οι, i

Ει, i

Υι, ji

Υυ, i

Ηη, i

Ιι, i

Andre diftonger der udtales anderledes

Αι, udtales æ

Ευ, udtales æf eller æv med stemt v

Αυ, udtales af eller av med stemt v

Konsonantforbindelser

Γκ, hårdt g eller ng (ligesom mange)

Γγ, ng, hvor g'et udtales, ligesom angus

Μπ, b eller mp

Ντ, d eller nt

Τζ, udtales dz

Nygræsk gør ikke brug af iota subskript, aspirationer, grave eller circumflex. Derudover benytter de sig ikke af accenter i enstavelsesord. Et oldgræsk ord, som også bruges på nygræsk, er έρχομαι. Det betyder omtrent det samme, men udtalen er en lidt anden. Dertil bruger nygræsk sammentrækninger for at gøre sproget mere flydende ligesom på fransk: Je tu aime – je t'aime og σε αγαπό – σ'αγαπό.

Her kommer nogle gængse sætninger, som kan bruges, når man er på ferie i Grækenland:

Είμαι Δανός/Δαναίσα φοιτητής/φοιτήτρια, jeg er dansk studerende

Σπουδάσω κλασσική φιλολογία, jeg studerer klassisk filologi

Με λένε / το όνομα μου είναι, de kalder mig " .. ", mit navn er " .. "

Πάμε για μπάνιο; Skal vi ud og bade (kan også bruges når du går i bad)

Για σας / για σου, hej med jer / Dem og hej med dig

Τι κάνετε; Hvordan går det?

Συγγνώμη, Undskyld

Καλημέρα; Godmorgen

Καλησπέρα; God (sen)eftermiddag / aften

Καληνύχτα; Godnat (bruges kun når du går i seng)

Που είναι η παραλία; Hvor er stranden?

Που είναι η τουαλέτα; Hvor er toilettet?

Πόσο κάνει; Hvor meget koster det?

Θέλω νερό παρακαλώ (2), Jeg ønsker vand, be' om

Ένα τραπέζι για τέσσερις, παρακαλώ Et bord til fire, be' om.

Hos cafeer og souvlakisterne er der oftest ikke et menukort. Her kommer de mest gængse bestillinger:

Ved souvlakisterne kan man bl.a. bestille:

En souvlaki med gyros/spyd, tzatziki, tomat, løg, pommes frites.

Ένα σουβλάκι με γύρο/καλαμάκι, τζατζίκι, ντομάτα, κρεμμύδι, πατάτα

Gyros, består af enten af svin eller kylling. Når du så bestiller en souvlaki med gyros, skal du specificere, om den er med; χοιρινό(svin) eller κοτόπουλο(kylling).

Dette samme gælder for spyddet, som enten er med gris eller kylling. Her skal du igen specificere, om du vil have det ene eller det andet.

Hvis du ikke specificerer hvilket kød, vil de give dig svin.

Hvis der er noget af det ovenstående i en souvlaki, du ikke kan lide, kan du altid sige χωρίς(uden) efterfulgt af den ting, du ikke vil have i.

Ved caféer kan man bl.a. bestille:

Frappe (græsk iskaffe, populær blandt unge)

- Her kan der tilføjes mælk, με γάλα

Fredo Cappuccino (cappuccino m. isterninger og mælkeskum)

Fredo Espresso (espresso m. isterninger)

Καφέ ελληνικό (varm græsk kaffe)

Ved alle disse kan der tilføjes sukker:

- Γλυκό – Sødt
- Μέτριο – Medium
- Σκέτο – Uden

En lille, måske genkendelig, paragraf fra Herodot: Her kan man se valg af ordbrug; hvilke ord der er de samme og hvilke er ændret og måske gætte sig til meningen.

Oldgræsk uddrag fra Herodot (3)

ἀνοιξας δὲ τὸν τάφον εὔρε χρ
ήματα μὲν οὐ, τὸν
δὲ νεκρὸν καὶ γράμματα λέγο
ντα τάδε:
‘εἰ μὴ ἄπληστός τε ἕας χρημά
των καὶ
αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἂν νεκρῶν
θήκας ἀνοιγες (4).’
αὕτη μὲν νυν ἡ βασιλεία τοια
ύτη τις λέγεται γενέσθαι.

Nygræsk oversættelse (5)

Ωστόσο, δεν βρήχε ούτε δεχάρα
μέσα, μόνα το σώμα της
βασιλίσσας και άλλη μια
επιγραφή που έλεγε: "Αν δεν
ήσουν τόσο ακόρεστα άπληστος
κι έτοιμος να πάρεις χρήματα με
τον πιο αισχρο τρόπο, δεν θα
άνοιγες πότε τον τάφο της
νεκρής". Αυτά λοιπόν σχετικά
με τις ιστορίες που
κυκλοφορούν για τον
χαρακτήρα της Νίτωχης.

Slutnoter:

(1) Udtaleregler er blevet taget fra bogen TI KANETE; af Rolf Hesse, (2) Kan både bruges som be' om og værsgo/ selvtak og betyder egentlig, jeg beder dig, (3) 1. Bog, 1.187, [5], taget fra Perseus; Herodotus; *The Historie*, (4) Ændret, jf. fodnote 5. (5) Odysseas hatzopoulos & CO., Catus Editions, Ηρόδοτος Άπαντα - τόμος 1 – Ιστορία Α' (Κλειώ) - Β' (Ευτέρπη)

Studiestart på K

MAYA FEDDER WILLIAMS

1. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Jeg er ikke klassiker fra gymnasiet, selvom jeg vældig gerne ville have været det. Mit gymnasium tilbød dog kun Latin C, hvor det desværre ikke var selve faget, der tiltrak elever, men snarere muligheden for at slippe for et naturvidenskabeligt fag på B. Jeg har dog vidst, at jeg ville læse på klassiske studier i mange år, og jeg har derfor flere gange stået i den, nok for mange af os alt for velkendte situation, hvor man må forsvare sin interesse i faget overfor familie, venner og studievejledere. Altid må man svare på de samme spørgsmål om, hvad man skal bruge uddannelsen til og om hvilke jobmuligheder, der er for klassikere. Dertil kommer de evige misforståelser: "Jeg hører du skal læse filosofi", "Var det biologi, du sagde? Eller psykologi?". Og for nylig fra en velmenende psykologirusser: "Klassiske studier? Er der sådan noget med musik?". De fleste folk mener intet ondt med deres spørgsmål og kommentarer, men det er nu alligevel trættende at skulle forklare igen og igen, at ja, jeg ved godt, at det er et lille fag, og nej, jeg bliver ikke mangemilliardær af det, men er det ikke godt nok, at jeg har fundet noget, jeg brænder for?

Der er så meget fokus i medierne (og beklageligvis også på ungdomsuddannelserne) på, at man skal uddanne sig til "noget nyttigt", og under alle omstændigheder skal man ikke tage en humanistisk uddannelse, for det er en sikker vej til ledighed. Med sådanne budskaber fra omverden, er det nemt at glemme at der er andre, der interesserer sig for historie og sprog og synes, at det er fedt at snakke etymologi, diskutere yndlingskejsere og terpe morfologi. En helt særlig oplevelse havde jeg, da min medstuderende Nanna var på besøg hos mig og straks gik hen til min reol med bøger om antikken og sagde: "Nå her har du så de gode bøger!".

Her på Klassiske Studier har jeg endelig mødt et kor af folk, der siger: "Det er vigtigt at gå op i sit fag, og det er sejt at være nørdet!" OK, den sidste del er måske mere ønsketænkning, men jeg har allerede nu det indtryk, at der her på studiet er plads til, at man kan fordybe sig i lige det emne ens hjerte begærer, og at det ses som en god ting at brænde for sit fag. Hvor har jeg, og sikkert også mange af mine medstuderende, manglet det tidligere! At man som ny studerende samtidig bliver modtaget med åbne arme af de ældre studerende, heriblandt tutorerne i introugen, er kun en bonus. Det er ganske underordnet, at studiet er lille, når fællesskabet er så imødekommende, og netop derfor har jeg store forhåbninger til resten af studietiden.

Klassiske Studier

STINE SØRINE ROLDGAARD HEDEGAARD

1. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Efter at være blevet klassisk student fra Herning Gymnasium i sommeren 2020 havde jeg en rimelig stærk ide, om at jeg ville slå min vej forbi Aarhus Universitet før eller siden. Samtidigt var der noget, der sagde mig, at det ikke nødvendigvis skulle være lige med det samme, her og nu. Jeg var lettere skræmt af at følge vejen direkte videre i uddannelsessystemet uden at have haft mit møde med "den virkelige verden", som så mange jo siger det. Efter et lille års tid som au pair/hjemmehjælper for en ældre dame i England gik det op for mig, at der ikke er én realitet, som udgør den virkelige verden, men mange vidt forskellige realiteter, som dog alle sammen er reelle. Det aftog en stor del af den ængstelighed, som jeg havde omkring at fortsætte i uddannelsessystemet på hvad der – nok især på humaniora – kan føles som ubestemt tid, uden det skal lyde alt for dramatisk. Og efterhånden blev jeg selv klar til, at livet som klassik studerende på Aarhus Universitet nu skulle blive min realitet. Efter nu omkring en måned på studiet kan jeg kun sige, at jeg er glad og tilfreds med min beslutning.

Som klassisk student fyldte overvejelsen om merit både ved gymnasiets udgang og nu igen til studiestart. For selvom det kunne have været rart at springe et år over, synes jeg at propædeutikken er en god mulighed for at få samlet op på alt helt fra bundet. Oven i det har jeg erfaret, hvor utroligt meget man kan glemme på et år, så jeg så det ved studiestart slet ikke som en mulighed at søge merit. Og selv hvis jeg var gået direkte videre efter gymnasiet, havde jeg sandsynligvis stadigvæk ikke søgt merit, da det måske ikke lige er alt, som man får med fra gymnasiet. Dertil havde jeg også hørt fra andre på studiet, som også er klassiske studenter, at propædeutikken var lidt mere omfattende end græsk og latin A på gymnasiet, så der var som sagt ingen tvivl for mig, om jeg skulle søge merit eller ej. Og så kommer man heller ikke uden om, at selvom jeg følte mig godt klædt på af mit sabbatår til at tage det næste skridt videre i livet, så er det lidt af en lettelse at kunne starte blødt ud, når man for første gang er flyttet hjemmefra – sådan helt i hvert fald – og lige skal falde til i en ny by med nye studiekammerater, nye undervisere, ny lejlighed og et nyt, fremmed menneske at bo med... Men heldigvis går tingene oftest, som de skal, så nu glæder jeg mig bare til at finde ud af, hvilken vej studiet fører mig ud på.

I NÆSTE NUMMER...

Det var alt, vi havde til jer for denne gang! Tak fordi du læste med i denne første rigtige udgave af Vox Populi. Vi arbejder allerede stærkt på den næste udgave, som vil indeholde den sædvanlige mængde af interessant indhold. Kig med næste gang, hvor du bl.a. kan læse om antikke opskrifter, det at være meritstuderende, speciale resumeer og meget mere. Hvis du har lyst til at være en del af VÖX POPVLĪ enten som skribent, redaktionsarbejde eller noget helt tredje, som du finder på, så kontakt os endelig!

Der er stadigvæk masser af plads i næste udgave til netop det, som du synes er spændende, så hold dig ikke tilbage!

God vind til vi ses næste gang,

VÖX POPVLĪ REDAKTIONEN

Kontakt os:

facebook.com/voxpathuliAU
Instagram: [@vox_populi.au](https://www.instagram.com/vox_populi.au)
www.vox-populi.dk
vox.populi.au.fagblad@gmail.com

Tak til:

Louisa Rosendal Poulsen, Cand. Mag. i
Klassisk Filologi
Lisa Nielsen, Cand. Mag. i Klassisk
Arkæologi
Kerthan Mahalingam, Cand. Mag. i
Klassisk Filologi
Daniel Andersen, Cand. Mag. i Klassisk
Arkæologi
Susanne J. G. Ravn, Cand. Mag. i Klassisk
Filologi
Julie Marie Vedel Spottag, 3. semester
Klassisk Filologi
Sara Didriksen, 7. semester Klassisk
Filologi
Maya Fedder Williams, 1. semester
Klassisk Filologi
Stine Sørine Roldsgaard Hedegaard, 1.
semester Klassisk Filologi
Bálint Márk Sosovicska, 3. semester
Klassisk Filologi
Caroline Hauschildt Sørensen, 3. semester
Klassisk Filologi
Maria Andersen, 3. semester Klassisk
Filologi
Mikkel Jørgensen, 3. semester Klassisk
Filologi